

Artikel fra
Årsskriftet Critique
første årgang, 2008

Udgivet af Konservative Studenter i Aarhus,
Christian Houlberg Skov, stud. mag.
Rasmus Ladekjær Pedersen, stud. scient.

Om konservatisme og liberalisme

Af PhD professor emeritus Hans-Hermann Hoppe

Om forfatteren

Hans Hermann-Hoppe (f. 1949) er en tysk født, amerikansk økonom og filosof. Hans-Hermann Hoppe. Han er PhD i filosofi fra Goethe-universitetet og har siden arbejdet på en lang række universiteter, senest University of Nevada i Las Vegas til han gik på pension i 2008. Hans-Hermann Hoppe er desuden tilknyttet det paleo-libertarianske Mises Institut og forfatter til flere bøger, hvoraf den mest kendte er Democracy: The God that failed.

Første afsnit *Demokrati: Den fejlslagne gud* er oversat efter "Democracy – The God that failed" af Hans-Hermann Hoppe. Denne vil give en kort definition på konservatisme for at mindske misforståelser.

Dernæst kommer en oversættelse fra efterårsnummeret i 2004 (nr. 181) af det tyske magasin *Criticón*. Artiklen ser på den konservative bevægelse i USA, og gengives et forsvar for den naturlige orden, og analyse af hvorfor bl.a. neokonservative ikke bør anses som konservativ.

Ordet liberalisme bruges her i dets oprindelige og bogstavelige betydning – dvs. at det ikke forstås som en reference til socialliberale/socialdemokratiske tænkere som John Stuart Mill eller Rawls, ej heller alene en henvisning til videnskabens overvejelser om, hvorledes samfund kan producere flest goder, se f.eks. Adam Smith, Milton Friedman eller Gordon Tullock. Med begrebet forstås en retsorden, hvis højeste formål er at beskytte individers eksklusive kontrol over deres egen krop og ejendom, se også John Locke.

Demokrati: Den fejlslagne gud

Lad mig starte med at diskutere to mulige betydninger af betegnelsen konservativ. Den første betydning af at være konservativ refererer til én, som generelt er tilhænger af status quo. Det vil sige en person, som ønsker at bevare enhver gældende lov, regel, regulering, moral og adfærd på ethvert givet tidspunkt.

Da forskellige love, regler og politiske institutioner virker på forskellige tidspunkter og/eller i forskellige geografiske områder, vil dét at være konservativ ændre sig over tid og sted. At være konservativ betyder slet ingenting, bortset fra at være tilhænger af den eksisterende orden, hvad den så end måtte være.

Den første betydning må dermed forkastes.¹ Begrebet konservativ må have en anden betydning. Hvad dét er, og muligvis det eneste det kan betyde, er følgende:

Konservativ henviser til én, som tror på eksistensen af en naturlig orden, naturlige forhold, som omhandler tingenes natur: af natur og menneske. Denne naturlige orden er og kan blive forstyrret af afvigelser og anomalier; af jordskælv og orkaner, sygdomme, epidemier, monstre og uhyrer, tohovedede heste og firbenede mennesker, krøblinger og idioter, og af krig, erobringer og tyranni. Men det er ikke problematisk at skelne det normale fra det anormale, det essentielle

¹At hævde dette, er ikke for at sige, at ingen nogensinde har brugt denne betydning af konservatisme. Et fremtrædende eksempel på en konservativ, som kommer meget tæt på at acceptere denne definition, her betegnet som ubrugelig, er Michael Oakeshott, *On Being Conservative*, in idem, *Rationalism in Politics and other Essays* (Indianapolis, Ind.: Liberty Fund, 1991). For Oakeshott er konservatisme . . . *ikke en overbevisning eller en doktrin, men et temperament .. [Det er] en tilbøjelighed til at bruge og nyde dét, det er tilgængeligt snarere end end at ønske sig eller søge efter noget andet; at fryde sig over hvad, der er tilstede snarere end hvad der var og hvad der kunne være ... [Det er] at foretrække det prøvede fremfor det uprøvede, fakta fremfor mysterier, det virkelige fremfor det forventede, det begrænsede fremfor det ubegrænsede, det nære fremfor det fjerne, det tilstrækkelige fremfor det overflødige, det belejlige fremfor det perfekte, nuværende latter fremfor utopisk lyksalighed (ss. 407-408).*

fra det uvæsentlige. En smule abstraktion fjerner alle forvirringer og gør næsten enhver i stand til at 'se', hvad der er og ikke er naturligt og i overensstemmelse med tingenes natur. Endvidere, så er det naturlige på samme tid den mest stabile af tingenes natur. Den naturlige orden er gammel og evigt uforandret (kun anomalier og tilfældigheder undergår forandringer), og derfor kan vi til enhver tid genkende den.

Konservativ henviser til nogen som genkender det gamle og naturlige på trods af anomalierne og tilfældighedernes støj, og som forsvarer, støtter og hjælper at sikre det imod det midlertidige og det anormale. Indenfor humanioras område, inklusive samfundsvidenskaben, vil en konservativ anerkende familier (fædre, mødre, børn, børnebørn) og husstande, baseret på privat ejendomsret og i samarbejde med andre husstande, som de mest fundamentale, naturlige, essentielle, ældgamle og uundværlige sociale enheder. Familien repræsenterer desuden en model for social orden i almindelighed. Præcis som der eksisterer en hierarkisk orden i en familie, ligeså er der en hierarkisk orden i et samfund af familier – bestående af lærlinge, tjenere og herrer, vassaller, riddere, lavadelige, højadelige og endda konger – bundet sammen af et detaljeret og indviklet system af slægtskaber; og af børn, forældre, præster, biskopper, kardinaler, patriarker eller paver, og endeligt den transcendent Gud. Af de to typer af autoritet, er den verdslige, fysiske magt hos forældre, adelige og konger underordnet og kontrolleret af den ultimative spirituelt-intellektuelle autoritet hos præster, biskopper og i sidste instans Gud.

Konservative (eller mere specifikt, vestlige græsk-kristne konservative) står for – såfremt de står for noget som helst – at bevare familien og de sociale hierarkier og magtdeling mellem den verdslige og den spirituelt-intellektuelle autoritet funderet på og voksende ud af familiebånd og slægtskab.²

Criticón (2004): Om konservatisme og liberalisme

Den moderne konservatisme i både USA og Europa er forvirret og forvredet. Under indflydelse af repræsentativt demokrati, og gennem den – siden Første Verdenskrig – fortsatte omdannelse af USA og Europa til massedemokratier, er konservatismen blevet omdannet fra en anti-egalitær, aristokratisk, anti-statslig ideologisk kraft til en bevægelse af kulturelle etatister – blot en borgerlig fløj inden for socialismen og socialdemokratismen.

De fleste selvudnævnte konservative er – med rette – bekymrede over familiens forfald, skilsmisser, uægte børn, autoriteternes underminering, multikulturalismen, de alternative livsformer, den sociale sammenhængskraft samt udviklingerne indenfor seksualiteten og kriminaliteten. Alle disse fænomener repræsenterer anormaliteter og er skandaløse afvigelser fra den naturlige orden. En konservativ må derfor vitterligt stille sig imod disse tendenser og forsøge at genskabe normaliteten.

De fleste nutidige konservative (i hvert fald det konservative etablissemments ordførere) erkender enten ikke, at deres mål (som må være at genskabe normaliteten) kræver drastiske, ja endda revolutionære, anti-statslige sociale forandringer eller også (hvis de da selv er klar over det) udgør de en "5. kolonne," som ødelægger konservatismen indefra, og disse må derfor anses som ondartede.

²Se Robert Nisbet, *Conservatism, i A History of Sociological Analysis*, Tom Bottomore og Robert Nisbet, ed. (New York: Basic Books, 1978); Robert Nisbet, *Conservatism: Dream and Reality* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1986). "Naturligvis," skriver Nisbet, "gav konservative, i deres appel til tradition, ikke deres støtte til enhver idé eller ting overleveret fra fortiden. Den filosofi om traditionalisme er, ligesom alle sådanne filosofier, selektive. En gavnlig tradition må stamme fra fortiden, men må også i sig selv være ønskelig" (ibid. s. 26). "De to centrale begreber i den konservative filosofi," forklarer Nisbet videre, er "ejendom" og (frivilligt anerkendt) "autoritet," som til gengæld indebære både "frihed" og "orden" (ss. 34-35). "Ejendom er," i den konservative filosofi, "mere end et eksternt vedhæng til mennesket, kun en livløs tjener for menneskets behov. Den er, fremfor alt andet i civilizationen, den grundlæggende betingelse for menneskets menneskelighed, hans overlegenhed over hele den naturlige verden" (s. 56).

At netop dette er tilfældet for de såkaldt neokonservative kræver her ingen yderligere uddybning. Hvad deres ledelseskrafter angår, kan man i sandhed få den mistanke, at de fleste af disse tilhører den ondartede kategori. Således har disse ikke en oprigtig bekymring om kulturrens tilstand, men de spiller kulturkonservatismens kort for ikke at tabe magten og for at kunne opnå deres egentlige mål om global socialdemokratisme.

Dette er imidlertid også tilfældet for mange konservative, som vitterligt bekymrer sig om forfald og dysfunktionalitet i familien samt den kulturelle forrådnelse. Jeg tænker her i særdeleshed på den konservatisme, som Patrick Buchanan og dennes bevægelse repræsenterer. Buchanans konservatisme er på ingen måde så forskellig fra den etablerede konservatisme i det Republikanske parti, som Buchanan og dennes følgesvende bilder sig ind. I et af afgørende punkt er de i komplet overensstemmelse med de etableredes konservatisme: begge er etatistiske. De skændes om, hvad der skal gøres for at genskabe normaliteten i USA, men de er enige om, at det skal gøres gennem staten. I ingen af bevægelserne findes der et gran af principiel antistatslighed.

Amerika Først-bevægelsen

Lad mig illustrere min pointe gennem citater fra Samuel Francis – en førende teoretiker og strateg i Buchanan-bevægelsen. Efter, at han har beklaget “anti-hvid” og “anti-vestlig” propaganda, beklager han “militant sekularisme, grådig egoisme, demografiske oversvømmelser og ukontrolleret statscentralisme,” uddyber han ånden i den nye “Amerika Først”-bevægelse. Denne betyder “ikke kun, at nationale interesser sættes over andre nationers, eller, at abstraktioner som ‘Verdensførerskab,’ ‘global harmoni,’ og den ‘nye verdensorden’ skal promoveres, men også en prioritering af nationale interesser over individuelle eller overnationale interesser.” Men hvordan foreslår han så, at problemet med det kulturelle forfald løses?

Jo, de grene af den føderale statsmagt, der er ansvarlige for den moralske og kulturelle forurening, så som uddannelsesministeriet, nationale kunstråd, kommissioner for beskæftigelses- og chancelighed samt det centralstatslige retssystem, burde afskaffes. Men der er ingen opposition mod statslig indblanding i dannelsesspørgsmål som sådan. Der findes således ingen erkendelse af, at den naturlige orden inden for dannelsesområdet, ikke har noget med staten at gøre. Dannelse er et rent familieanliggende.

Yderligere findes ingen erkendelse af, at moralsk degeneration og kulturelt forfald har dybere årsager og ikke bare kan helbredes ved statslige tiltag i form af uddannelsesplaner, advarsler eller langstrakte italesættelser.

Tværtimod foreslår Francis, at den kulturelle modreaktion – genskabelsen af normaliteten – kan gennemføres uden fundamentale ændringer i velfærdsstatens struktur. Faktisk forsvarer Buchanan og dennes ideologer udtrykkeligt de tre mest centrale institutioner i velfærdsstaten: socialforsikringer, statsstøtte af sundhedsproduktionen samt understøttelsen af arbejdsløshed. Man skulle endda udvide statens “sociale” ansvar gennem indførelsen af nationale ind- og udførelsesrestriktioner for at “beskytte” amerikanske arbejdspladser - især indenfor brancher af national betydning, samt beskytte “den amerikansk arbejder mod udenlandske arbejdere, som går til en dollar eller mindre i timen.”

Buchanisterne indrømmer åbenhjertigt, at de er etatister. De foragter og latterliggør kapitalisme, laissez-faire, markedsfrihed, handel, velstand, eliten og adelen; de advokerer en ny politisk – proletariske – konservatisme, som forbinder en social og kulturel konservatisme med en social eller socialistisk nationaløkonomi. Således forsætter Francis i sin analyse.

En ny identitet

Mens den amerikanske venstrefløj har kunnet vinde den amerikanske gennemsnitsvælger i kraft af deres økonomiske politik, tabte venstrefløjen gennemsnitsvælgeren gennem sin sociale og

kulturelle radikalisme. Og mens højrefløjen kunne vinde gennemsnitsvælgeren med sin appel til ro og orden, beskyttelsen af seksuel normalitet, konventionel moral og religion, traditionelle sociale institutioner samt en påberåbelse af nationalisme og patriotisme, så tabte højrefløjen gennemsnitsamerikaneren, når den opremsede sine økonomiske formler.

Derfor skulle det – ifølge Francis – være nødvendigt, at kombinere venstrefløjens erhvervs politik med højrefløjens nationalisme og kulturelle konservatisme for at skabe en “ny identitet,” som skulle sammenføre “de erhvervsdrivendes interesser og den proletariserede middelklasses nationalkulturelle loyalitet” til én politisk bevægelse. Af indlysende årsager nævnes denne doktrin ikke med et begreb, men et sådant begreb findes allerede; det kaldes social nationalisme eller nationalsocialisme.

Buchanan og hans teoretikere tror, politik er et spørgsmål om vilje og magt. De tror ikke, at der findes noget sådant som økonomiske love. Hvis bare mennesker ønsker noget, og disse mennesker tildeles magten, kan alt opnås. Den “døde østrigske økonom” Ludwig von Mises – som Buchanan fuld af foragt henviste til – karakteriserede denne tro som “historisme,” som allerede de tyske kathesocialister havde brugt til at legitimere etatisme.

Omfordeling

Men foragt og ignorance over for økonomiens historiske indsigter ændrer ikke ved den kendsgerning, at der findes uomgængelige økonomiske love. Man kan ikke blæse og samtidig have mel i munden. Ligesom noget der konsumeres i dag, ikke kan konsumeres i fremtiden. Eller en anden lov, som siger, at hvis der produceres mere af et gode, vil der blive produceret mindre af et andet gode. Ingen ønsketænkning kan ændre disse lovmæssigheder. At tro noget andet kan kun ende i praktiske fejltagelser.

“Faktisk,” skriver Mises “er økonomihistorie en lang fortegnelse af regeringers politiske tiltag, som netop har fejlet, fordi de har set bort fra økonomiens love.” I lyset af de elementære og uforanderlige økonomiske love er Buchanan-programmets sociale nationalisme bare en videreførelse heraf – en umulig drøm. Ingen ønsketænkning kan ændre den kendsgerning, at en opretholdelse af de centrale nuværende socialinstitutioner og en tilbagevenden til de traditionelle familier, normer, skikke og kultur er uforenelige størrelser. Man kan få det ene – (velfærds)socialisme – eller det andet – traditionel moral – men man kan ikke forene disse størrelser, idet en social-nationalistisk velfærdspolitik – søjlen i det nuværende statssystem – som Buchanan vil bevare, er netop årsagen til den kulturelle og sociale anormalitet.

For at forstå dette er det tilstrækkeligt at genkalde en af de mest fundamentale love inden for økonomi, som siger, at enhver tvangsomfordeling af formue eller indkomst – uafhængigt af omfordelingskriterium – betyder en fratagelse af noget fra nogle (de havende) og tildeling af noget til andre (de ikke-havende). I det omfang dette sker, mindskes motivationen for at være havende, og samtidig øges motivationen for at være ikke-havende. En havende har noget, som almindeligvis anses som et “gode,” og det som den ikke-havende ikke har, anses som et “onde” eller en mangel. Dette er grundideen bag al omfordeling:

Nogle har for mange goder, og andre har for få. Resultatet af enhver omfordeling er, at der fremtidigt vil blive produceret mindre og at der tilmed vil komme flere “ugoder,” mindre perfektion og flere mangler. Idet skattemidler (midler som er fratvunget andre) støtter mindrebemidlede, vil der opstå flere mindrebemidlede, end der ellers ville være. Da mennesker, som er arbejdsløse (en mangel), støttes, vil der opstå mere arbejdsløshed. Da ugifte mødre (et onde) støttes, vil der opstå flere ugifte mødre, osv.

Tvangssystemer

Åbenbart er denne grundlæggende indsigt anvendelig i hele det såkaldte socialsystem, som er blevet implementeret i hele Vesteuropa (siden 1880'erne) og USA (siden 1930'erne): tvangsfor-sikringer mod aldersfattigdom, sygdom, arbejdsskader, arbejdsløshed osv. I forlængelse heraf kommer det endnu ældre system med offentlig uddannelse. Summeres disse institutioner og fremgangsmåder, har vi et angreb på familien som institution og det personlige ansvar.

Idet individer fritages fra deres pligt til selv at bære ansvaret for deres indkomst, sundhed, sikkerhed, alderdom og afkoms uddannelse, forringes bredden og tidshorizonten i den private sfære, hvormed ægteskab, familie, børn og slægtskabsbånd mindskes i værdi. Uansvarlighed, kortsigtethed, dovenskab, sygdom og endda destruktive tilbøjeligheder bliver belønnet, mens ansvarlighed, langsigtetthed, flid, sundhed og konservatisme straffes.

Især folkepensionen, hvor pensionister (de ældre) tvangssubsidieres af de nuværende pro-ductive (de unge), medfører en systematisk undergravning af den naturlige solidaritet mellem generationerne – mellem forældre, bedsteforældre og børn. Såfremt de ældre ikke selv har spar-ret behøver, de her ikke længere understøttelse fra deres børn. De unge – som almindeligvis har akkumuleret mindre midler – skal forsørge de ældre – som almindeligvis har opsparet flere midler – i stedet for det modsatte, som er det naturlige inden for familien. Som følge heraf ønsker mange mennesker færre børn – og fødselsraterne er siden indførelse af socialpolitikken halveret. Og den respekt, som yngre traditionelt havde over for ældre er blevet formindsket, og alle tilfælde af familiær forfald – i form af skilsmisser, uægte børn, børnemishandling og abort etc. – er steget.

Socialforsikringer

Derudover har socialiseringen af sundhedssektoren og reguleringen af forsikringsindustrien skabt en omfordeling til fordel for ansvarsløse aktører og højrisikogrupper, til ulempe for ansvarlige individer og mindre risikofyldte grupper. Man kan her med fordel citere den “døde østrigske økonom:”

Sygdom er som fænomen ikke viljen fuldt uafhængigt. . . Et menneskets funk-tionsdygtighed er ikke kun et spørgsmål om fysisk kondition, men afhænger også af menneskets ånd og vilje. . . Den ødelæggende effekt af tvangsforsikringer ligger ikke mindst i, at disse hindrer bedring og meget ofte forlænger og intensivere syg-dommens funktionelle forstyrrelse. . . At føle sig sund er langt fra det samme som at være dette i medicinsk forstand. . . Såfremt viljen til sundhed og arbejdsdygtighed mindskes eller ødelægges, skaber tvangsforsikringer sygdom og arbejdsudygtighed; de vil for flere gøre det vane at beklage sig – hvilket i sig selv er en sygdom – og skabe andre neuroser. . . Som social institution gør de befolkningen korporlig og åndelig syg eller tilskynder i det mindste til, at sygdom formeres, forlænges og inten-siveres. . . Socialforsikringen har dermed forvandlet enkeltes neuroser til en offentlig epidemi. I det omfang forsikringsordningen udvides, vil epidemien udvide sig. Ingen reform af systemet vil kunne ændre dette. Vi kan ikke svække viljen til sundhed uden samtidig at skabe mere sygdom.

Økonomisk destruktisme

Lige så uforstandig er Buchanan og hans teoretikers idé om et toldbeskyttelsespoliti. Hvis de havde haft ret i deres forsvar for protektionisme, så måtte konsekvensen være, at de var imod, at enhver familie handlede med en anden familie. Det klart, at i en sådan situation ville ingen miste deres arbejde, og arbejdsløsheden som resultat af en manglende “uretfærdig” konkurrence

ville være nul. Et sådant fuldbeskæftigelsessamfund ville dog ikke være velstående eller stærk. Det ville bestå af mennesker, som måtte arbejde fra morgen til aften for at undgå fuldstændig fattigdom og udsultning. Buchanans internationale protektionisme ville som resultat have præcis de samme effekter. Dette er ikke konservatisme – det er økonomisk destruktion.

Kulturelt forfald og afcivilisering er de nødvendige og uundgåelige konsekvenser af velfærdsstaten, og dens institutioner. Den klassiske konservatismes gamle skole vidste dette og kæmpede derfor imod et offentligt uddannelsessystem eller tvangsforsikringer. For dem stod det klart, at stater altid vil forsøge at ødelægge familien, institutioner, skikke og sociale hierarkier, for at forstørre og styrke deres egen magt.

Velfærdens etatisme

I modsætning hertil viser den udbredte socialnationale og populistiske proletarkonservative en fuldstændig manglende forståelse for dette. At kombinere kulturel konservatisme med velfærdsetatisme er umuligt og økonomisk meningsløst. Velfærdsetatisme – social sikkerhed i alle karakterer og former – fremmer moralsk og kulturelt forfald. En tilbagevenden til normaliteten kræver ikke mindre end en fuldstændig eliminering af det nuværende statslige sikkerhedssystem – arbejdsløshedsunderstøttelse, kontanthjælp, sygehusydelse og offentlig uddannelse. Dermed kan der ske en komplet opløsning og dekonstruktion af statsapparatet og regeringsmagten. Hvis man nogensinde ønsker at genoprette normaliteten, må statens finansielle midler og magt bringes tilbage til et niveau under det, som forelå i 1900–allet. Ægte konservative skal derfor være liberale hardlinere (anti-etatister). Den sociale nationalisme fra den populistiske proletarkonservatisme er forfejlet – den ønsker en tilbagevenden til den traditionelle moral, men forlanger samtidigt, at netop de institutioner skal bestå, som bærer ansvaret for moralens pervertering og ødelæggelse.

Rothbardisme

De fleste nuværende konservative, er derfor ikke konservative, men socialister – enten internationalistiske eller nationalistiske. Ægte konservative må vende sig imod begge bevægelser. For genskabelse af social og kulturel normalitet må ægte konservative være radikale liberale. De må – pga. af den moralske og økonomiske perversion – forlange en afskaffelse af hele socialsikrings nuværende struktur. Men hvis konservative må være liberale, hvorfor skal liberale så også være konservative? Når nu konservative må lære fra liberale, skal liberale også tage ved lære af konservative?

Indledningsvist er nogle terminologiske klarlæggelser nødvendige. Der med skabelsen af den moderne libertarianske bevægelse, Murray N. Rothbards – særligt i *Ethics of Liberty* – skabt et rationalt system om liberalismens etik. Rothbard arbejdede inden for den klassiske filosofis tradition. Ligesom Hobbes, Grotius, Pufendorf, Locke og Spencer, brugte han de samme værktøjer og logiske fremgangsmåder som disse. Herigennem skabtes liberalismen som en systematisk retsorden, som i kraft af deduktion fra et enkelt princip, som ikke kan bestrides uden at foretage en logisk-praktisk (praxeologi) eller performativ kontradiktion. Denne grundlæggende præmis er princippet om oprindelig tilegnelse. Ejendomsret – dvs. retten til den eksklusive kontrol over en enhed – skabes gennem oprindelig tilegnelse, hvormed enheder overgår fra naturens til civilisationens domæne. Hvis ikke dette var tilfældet, kunne ingen nogensinde handle (bevægelser eller tale). Derfor er det praxeologisk eller argumentatorisk umuligt at modsige denne grundlæggende præmis. Fra princippet om oprindelig tilegnelse – “den førstkommande bruger får ejerskabet” – rekonstrueres der fra ejendomsretsteorien retsorden; reglerne for ændringer og udveksling af tilegnede ressourcer, og inklusive strafferetten. Det vil sige, at alle menneskerettigheder er ejendomsrettigheder, og alle menneskerettighedskrænkelser er krænkelser af

ejendomsretten. Resultatet af denne liberale retsteori vinder stadig større forståelse: den største forstyrrelse af denne liberale teori – rothbardismen – er staten, der modsvarer enhver anden illegitim gangsterorganisation. Den eneste retfærdige sociale orden er og bliver et system af ejendomsretligt anarki.

Indholdsmæssige forhold mellem to doktriner

Visse overfladiske kommentarer – oftest fra konservativ side – har betegnet konservatismen og liberalismen som uforenelige, modstående eller endda antagonistiske ideologier. Faktisk er dette komplet fejlet. Forholdet mellem liberalisme og konservatisme er praxeologisk foreneligt, sociologisk supplerende og gensidigt forstærkende.

For at forklare dette, må der henvises til, at de fleste førende liberale faktisk var socialt og kulturelt konservative – dvs. fortalere for den traditionelle borgerlige moral og sædvane. Tydeligst var Rothbard navnlig kulturel konservativ. Tilsvarende var også tilfældet for Rothbards læremester Ludwig von Mises. Selvom dette i sig selv beviser lidt, antyder det dog en substantiel sammenhørighed mellem disse to doktriner. Det er ikke svært at konstatere, at det konservative og liberale samfundssyn er forenelige størrelser. Konservative er overbevist om, at det “naturlige” og “normale” til alle tider er nærværende og dermed til hver en tid kan erkendes. Tilsvarende er liberale overbevist om, at princippet om retfærdighed er evigt og universelt gyldigt, og dermed fra alle menneskers udgangspunkt i væsentlig grad må være erkendelige. Den liberale retsorden er ikke ny eller revolutionær, men gammel og konservativ. Selv børn er i stand til at erkende gyldigheden af princippet om oprindelig tilegnelse, og de fleste mennesker anerkender princippet som uangribelig kendsgerning.

I forsøget på at etablere en naturlig, fri social orden, må liberale derfor efterstræbe at tilbagevinde ejendomsretten indbyggede adgang til at udelukke staten. Men før dette mål er opnået, må liberale for overhovedet at muliggøre en fuldstændig udelukkelse af staten, så tidligst som muligt begynde – såfremt de har mulighed herfor – at gøre brug af og gøre krav på deres udelukkelsesret i hverdagen. Ligesom ægte konservative må adskille sig fra den falske social(istiske) konservatisme.

Teksten er oversat til dansk med tilladelse fra Hans-Hermann Hoppe.